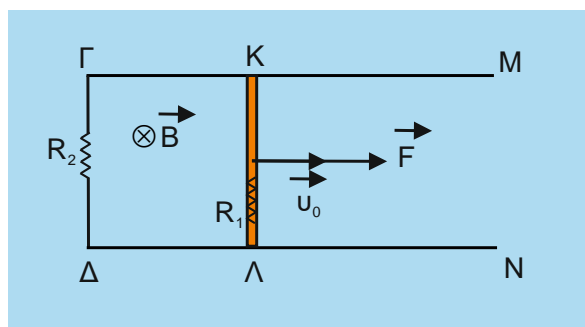

Μια κίνηση αγωγού

Οι οριζόντιοι αγωγοί ΓΜ και ΔΝ του σχήματος έχουν ασήμαντη αντίσταση και πολύ μεγάλο μήκος. Τα άκρα τους Γ και Δ συνδέονται με αντίσταση $R_2 = 8\Omega$. Στο επίπεδο των δύο αγωγών είναι τοποθετημένος κάθετος προς τη διεύθυνσή τους ευθύγραμμος αγωγός ΚΛ μήκους

$\ell = 0,5\text{m}$, ο οποίος μπορεί να

ολισθαίνει χωρίς τριβές. Η μάζα του αγωγού ΚΛ είναι $m = 0,1\text{kg}$ και η αντίσταση του $R_1 = 2\Omega$. Το σύστημα των τριών αγωγών βρίσκεται μέσα σε κατακόρυφο ομογενές μαγνητικό πεδίο, του οποίου η ένταση μέτρου $B = 2\text{T}$ είναι κάθετη στο επίπεδο των αγωγών. Τη χρονική στιγμή $t_0 = 0$ εκτοξεύουμε τον αγωγό ΚΛ με οριζόντια αρχική ταχύτητα $\vec{v}_0$ παράλληλη προς τους αγωγούς ΓΜ και ΔΝ, ενώ ταυτόχρονα του ασκούμε σταθερή δύναμη $\vec{F}$ ομόρροπη με την αρχική του ταχύτητα, με μέτρο $F = 0,5\text{N}$. Η ισχύς που δαπανά η αντίσταση R_2 τη στιγμή της εκτόξευσης είναι $P_2 = 8\text{W}$.

- α. Να υπολογίσετε την τιμή της αρχικής ταχύτητας $\vec{v}_0$ του αγωγού ΚΛ
- β. Να περιγράψετε αναλυτικά το είδος της κίνησης που θα εκτελέσει ο αγωγός ΚΛ και να βρείτε την τιμή της τελικής (οριακής) ταχύτητας που θα αποκτήσει
- γ. Να περιγράψετε τις ενεργειακές μετατροπές, που λαμβάνουν χώρα κατά την κίνηση του αγωγού ΚΛ, από τη στιγμή $t_0 = 0$ μέχρι τη στιγμή που θα αποκτήσει την οριακή του ταχύτητα
- δ. Να κατασκευάσετε ποιοτικό διάγραμμα της Η.Ε.Δ. από επαγωγή που εμφανίζεται στα άκρα του αγωγού ΚΛ σε συνάρτηση με το χρόνο, από τη στιγμή $t_0 = 0$ μέχρι τη στιγμή που θα αποκτήσει την οριακή του ταχύτητα

Απάντηση

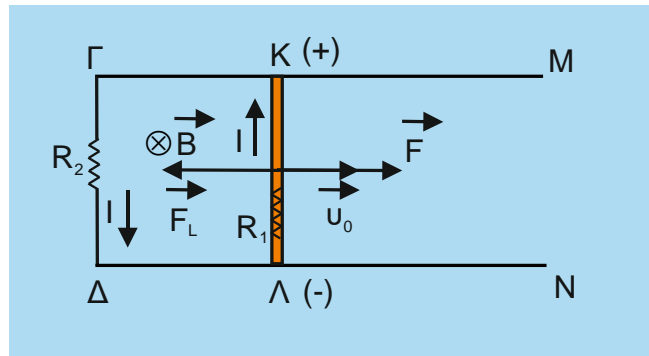
α. Τη στιγμή $t_0 = 0$ είναι

$$P_2 = I^2 \cdot R_2 \rightarrow$$

$$\rightarrow P_2 = \left(\frac{E_{\text{επ},0}}{R_1 + R_2} \right)^2 \cdot R_2 \rightarrow$$

$$\rightarrow P_2 = \left(\frac{B \cdot v_0 \cdot \ell}{R_1 + R_2} \right)^2 \cdot R_2 \rightarrow$$

$$\rightarrow v_0 = 10 \text{ m/s}$$

β. Τη στιγμή $t_0 = 0$ είναι

$$F_{L,0} = B \cdot I_0 \cdot \ell \rightarrow F_{L,0} = B \cdot \frac{E_{\text{επ},0}}{R_1 + R_2} \cdot \ell \rightarrow$$

$$\rightarrow F_{L,0} = B \cdot \frac{B \cdot v_0 \cdot \ell}{R_1 + R_2} \cdot \ell \rightarrow F_{L,0} = 1 \text{ N}$$

Επειδή $F_{L,0} > F$ η συνισταμένη δύναμη που δέχεται ο αγωγός είναι αντίρροπη της ταχύτητάς του, οπότε αρχίζει να επιβραδύνεται. Εφαρμόζουμε το 2ο νόμο Newton και έχουμε για το μέτρο της επιτάχυνσης

$$\Sigma \vec{F} = m \cdot \vec{\alpha} \rightarrow F_L - F = m \cdot \alpha \rightarrow B \cdot I \cdot \ell - F = m \cdot \alpha \rightarrow$$

$$\rightarrow B \cdot \frac{B \cdot v \cdot \ell}{R_1 + R_2} \cdot \ell - F = m \cdot \alpha \rightarrow \alpha = \frac{B^2 \cdot v \cdot \ell^2}{m \cdot (R_1 + R_2)^2} - \frac{F}{m} \quad (1)$$

Από την τελευταία σχέση παρατηρούμε ότι η μείωση του μέτρου της ταχύτητας προκαλεί μείωση του μέτρου της επιτάχυνσης. Επομένως ο αγωγός ΚΛ εκτελεί επιβραδυνόμενη κίνηση με μειούμενο ρυθμό, μέχρι τη στιγμή που μηδενίζεται η επιτάχυνσή του, οπότε αποκτά σταθερή (οριακή) ταχύτητα. Θέτοντας στη σχέση (1) $\alpha = 0$, προκύπτει $v_{op} = 5 \text{ m/s}$.

γ. Η ενέργεια που προσφέρεται στον αγωγό μέσω του έργου της $\vec{F}$ και η μείωση της κινητικής ενέργειας του αγωγού οδηγούν σε παραγωγή θερμότητας στο κύκλωμα. Πράγματι κάποια τυχαία στιγμή ισχύει

$$- P_F = F \cdot v \cdot \cos 0^\circ \rightarrow P_F = F \cdot v$$

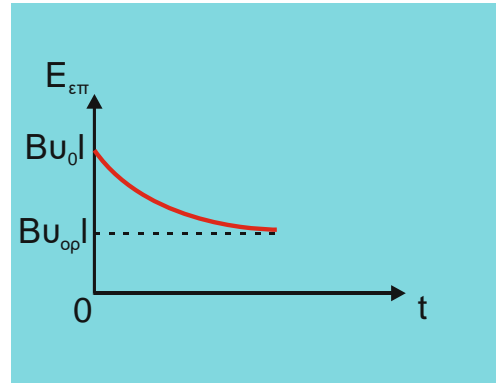
$$- \frac{dK}{dt} = \frac{dW_{\Sigma F}}{dt} \rightarrow \frac{dK}{dt} = \frac{\Sigma F \cdot dx \cdot \cos 180^\circ}{dt} \rightarrow \frac{dK}{dt} = -\Sigma F \cdot v \rightarrow \frac{dK}{dt} = (F - F_L) \cdot v$$

$$- P_{\text{θερμ}} = I^2 \cdot (R_1 + R_2) \rightarrow P_{\text{θερμ}} = E_{\text{επ}} \cdot I \rightarrow P_{\text{θερμ}} = B \cdot v \cdot \ell \cdot I \rightarrow P_{\text{θερμ}} = F_L \cdot v$$

Παρατηρούμε ότι

$$P_F + \left| \frac{dK}{dt} \right| = F \cdot v + (F_L - F) \cdot v = F_L \cdot v \rightarrow P_F + \left| \frac{dK}{dt} \right| = P_{\text{θερμ}}$$

δ. Είναι $E_{\text{επ}} = B \cdot v \cdot \ell$ και εφόσον το μέτρο της ταχύτητας μειώνεται με μειούμενο ρυθμό, η $E_{\text{επ}}$ θα μειώνεται με μειούμενο ρυθμό, μέχρι να σταθεροποιηθεί, όταν ο αγωγός θα αποκτήσει την οριακή του ταχύτητα. Το ζητούμενο διάγραμμα φαίνεται στο διπλανό σχήμα

Παπάζογλου Αποστόλης